

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
Participation of the Basic Education Commission in supervising,
promoting, and supporting school affairs Under the jurisdiction
of the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4

สุริวรรณ ฟองอินทร์

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2567

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
Participation of the Basic Education Commission in supervising,
promoting, and supporting school affairs Under the jurisdiction
of the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4

สุริวรรณ ฟองอินทร์

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2567

ชื่อเรื่อง การมีส่วนร่วมของ ะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน L๕๕L ๕
L L ๐๓ ๕๕๕ ๕๕๕ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงรายเขต 4
ผู้วิจัย นางสาวสุวิวรรณ พองอินทร์
ชื่อปริญญา ศีศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์ ชัยทัศน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

..... กรรมการและเลขานุการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผกาภรณ์ บุสบง)

คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก อนุมัติให้รายงาน
การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา

..... คณบดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผกาภรณ์ บุสสง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.พัชรียาพร ปัญญาอาจ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษาให้แนวทางพร้อมทั้งเสียสละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ ดร.สุชาติ ใจภักดี ดร.อินทิรา มุ่งเมือง อาจารย์ประจำสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก และ ดร.ยุพิน บุญประเสริฐ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ขอขอบคุณคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร ครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูล และขอขอบคุณบุคลากรคณะวิทยาการจัดการที่ได้ให้ความร่วมมือ และประสานงานตลอดการศึกษาในครั้งนี้

ท้ายที่สุดนี้ขอขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัว ที่ได้ส่งเสริมสนับสนุนและเป็นที่กำลังใจด้วยดีเสมอมา

สุวีรรณ พองอินทร์

ชื่อเรื่อง	: การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
ผู้วิจัย	: สุริวรรณ พองอินทร์
ชื่อปริญญา	: ศีษศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผกาภรณ์ บุสบัง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ดร.พัชรียาพร ปัญญาอาจ
ปีที่สำเร็จการศึกษา	: 2567
สถาบัน	: สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ขอบเขตของการวิจัยเป็นการศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในการ บริหารงานกิจการ ทั้ง 4 ด้าน คือ วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,185 คน กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัย คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 300 คน จากโรงเรียน จำนวน 60 แห่ง ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบโดยใช้ t-test และ One-way ANOVA

ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ การบริหารงานทั่วไป วิชาการ การบริหารงานบุคคล และงบประมาณ 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่อายุต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการ ต่างกันมีส่วนร่วมในภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, การบริหารแบบมีส่วนร่วม

Title : Participation of the Basic Education Commission in supervising, promoting, and supporting school affairs Under the jurisdiction of the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4

Author : Sureewan Fongin

Degree : Master of Education. (Educational Administration)

Advisor : Asst. Prof. Dr. Phakaporn Butsabong

Co-advisor : Dr. Patchareeyaporn Panyaarj

Graduated year : 2024

Institute : Pacific Institute of Management Science

Abstract

This research aimed to investigate the level of participation of the Basic Education School Board and to compare personal factors with the Board's participation in overseeing, promoting, and supporting school affairs under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 4, classified by age, educational level, and length of tenure as Board members. Conducted as a quantitative study, its scope focused on the Board's participation in four areas of school administration: academic affairs, budgeting, personnel management, and general administration.

The population consisted of 1,185 Basic Education School Board members. The sample comprised 300 Board members selected from 60 schools via simple random sampling. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA.

The findings were as follows:

1) Overall, the Board's participation was at a high level across all aspects. Ranked from highest to lowest were general administration, academic affairs, personnel management, and budget administration.

2) Board members with different educational levels exhibited statistically significant differences in both overall and specific aspects of participation. Members of different ages did not differ in their levels of participation. However, those with different lengths of tenure showed statistically significant differences at the 0.05 level in both overall participation and each specific area (academic affairs, budgeting, personnel management, and general administration).

Keywords: participation, Basic Education School Board, participatory administration

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	จ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.4 สมมติฐานการวิจัย.....	3
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	34
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล.....	35
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	37
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	57
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	57
5.2 อภิปรายผล.....	59
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	60
บรรณานุกรม.....	61
ภาคผนวก.....	64
ภาคผนวก ก.....	65
ภาคผนวก ข.....	71
ประวัติผู้วิจัย.....	73

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	แสดงจำนวนกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำแนกตามอำเภอ	34
4.1	จำนวนและร้อยละของข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4	38
4.2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวม	39
4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านวิชาการ	39
4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านงบประมาณ	40
4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านการบริหารงานบุคคล	41
4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านการบริหารงานทั่วไป	42
4.7	การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	43

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.8	การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวม จำแนกตามอายุ	44
4.9	การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวม จำแนกตามระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	45
4.10	เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านวิชาการกับระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	46
4.11	เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านงบประมาณกับระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	46
4.12	เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานบุคคลกับระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	47
4.13	เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานทั่วไปกับระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	47
4.14	การเปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม กับระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	48
4.15	แสดงสรุปการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	48
4.16	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	49

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเกิดจากแนวคิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่กำหนดให้มีการร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงได้กำหนดให้ทุกภาคส่วนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษา โดยได้กำหนดไว้ใน มาตรา 8 ว่า การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมาตรา 9 ว่า การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษา รวมทั้งให้ยึดการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2564, 25)

ทั้งนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ว่าในการบริหารงานและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้กำหนดงานที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี เพื่อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระความคล่องตัวและสามารถรับผิดชอบในการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จะประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กร ชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุ และหรือองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้แทนครู โดยมีผู้อำนวยการสถานศึกษา ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานถือได้ว่าเป็นคณะบุคคลจากทุกภาคส่วนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลผู้มีความพร้อม ความมุ่งมั่น ตั้งใจ มีเวลา มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เพื่อช่วยให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่สังคม ชุมชน และประเทศชาติต้องการ ซึ่งจะส่งผลให้สังคม ชุมชนเข้มแข็ง และประเทศชาติก้าวหน้า ในขณะที่เดียวกันสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาก็มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม การกิจ โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้คณะกรรมการเกิดความตระหนักในบทบาท อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และมีรูปแบบวิธีการทำงานที่ประสานสอดคล้องกัน โดยมีจุดหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาให้บรรลุผลตามแผนที่ได้ร่วมกันกำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ 2562)

การมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ การดำเนินงานของสถานศึกษา โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ถือได้ว่าเป็นการระดมความคิด ความคิดเห็น และความช่วยเหลือจากทุกภาคส่วนที่อยู่ภายในพื้นที่ของโรงเรียน ที่จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษา ของโรงเรียนแต่ละแห่งมีการพัฒนาตามบริบทของโรงเรียน เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ปฏิบัติงานอย่างแท้จริง โดยมีการกำหนดคุณสมบัติของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคลไว้ รวมถึงกำหนดแนวทางในการพัฒนา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกระบวนการดำเนินงานพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน เพื่อให้คณะกรรมการเกิดความรู้ มีความเข้าใจ มีความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุด อย่างไรก็ตามจากการดำเนินการส่งเสริม พัฒนา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 นั้นพบว่า คณะกรรมการบางส่วนยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ตามที่กระทรวงได้กำหนดไว้ เกี่ยวกับการในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการของโรงเรียน ทั้งนี้อาจจะเกิดจากการที่ สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขาดการส่งเสริม พัฒนาความรู้ สร้างความตระหนักให้ คณะกรรมการสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้คณะกรรมการบางส่วนขาดการรับรู้ ความเข้าใจและ ขาดประสบการณ์เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องที่ต้องใช้ในการช่วยจัดการศึกษาของโรงเรียน

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษามีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา โดยในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยยึดกรอบภารกิจงานของสถานศึกษาตามที่ กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาในสังกัด คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป เพื่อจะได้ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแนวทางการบริหารสถานศึกษาร่วมกันของคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาอันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียน ความปลอดภัยของนักเรียนและคุณภาพของสถานศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการ กำหนดนโยบายการบริหารและการจัดการศึกษาในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 รวมถึงการพัฒนาคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความรู้ สามารถช่วยบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ไว้ดังนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

1.3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 1,185 คน จากโรงเรียน 123 แห่ง

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 รวมทั้งสิ้น 300 คน โดยใช้ตารางของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane 1967, 887) จากโรงเรียน จำนวน 60 แห่ง ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลาก

1.3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1) ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็น ดังนี้

1.1) ระดับการศึกษา

1.2) อายุ

1.3) ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียน ได้แก่

2.1) ด้านวิชาการ

2.2) ด้านงบประมาณ

2.3) ด้านการบริหารงานบุคคล

2.4) ด้านการบริหารงานทั่วไป

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

1.4.1 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ตามการบริหารงานในโรงเรียน 4 ด้าน แตกต่างกันตามระดับการศึกษา

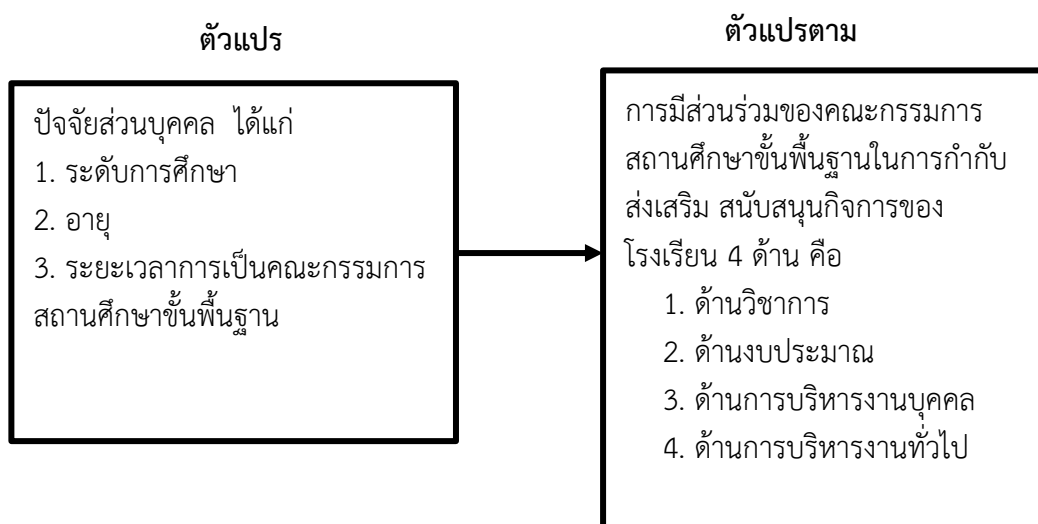
1.4.2 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ตามการบริหารงานในโรงเรียน 4 ด้าน แตกต่างกันตามอายุ

1.4.3 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ตามการบริหารงานในโรงเรียน 4 ด้าน แตกต่างกันตามระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจของสถานศึกษาร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542,12) โดยจำแนกตามระดับการศึกษา อายุ และระยะเวลาการเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงสรุปเป็นกรอบความคิดในการวิจัยครั้งนี้ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีข้อมูลเพื่อใช้ในการพิจารณาสรรหาและคัดเลือกคณะกรรมการ ส่งเสริม ปรับปรุง รวมถึงการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 และสังกัดอื่นให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วม หมายถึง ระดับของการที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 เข้าไปมีบทบาทในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ได้แก่

ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ ผู้แทนครู และผู้บริหารสถานศึกษา

กิจการของโรงเรียน หมายถึง งานของโรงเรียนที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้แก่โรงเรียนในสังกัด และกำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง การขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา การวางแผนอัตรากำลัง การวางแผนการบริหารงานการศึกษา การรับนักเรียน การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านวิชาการ หมายถึง บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

ด้านงบประมาณ หมายถึง บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับงานด้านงบประมาณ ซึ่งประกอบด้วย การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง การขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา และการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา

ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับงานด้านบุคคล ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนอัตรากำลัง

ด้านการบริหารงานทั่วไป หมายถึง บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการบริหารงานการศึกษา การรับนักเรียน การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ตามการบริหารงานในโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัย โดยจำแนกการศึกษาและนำเสนอ ดังนี้

- 2.1 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.4 บริบทพื้นที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.1.1 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

นักทฤษฎีองค์การมีแนวคิดเรื่องทฤษฎีการจูงใจที่คล้ายคลึงกัน (จันทราณี สงวนนาม 2553) ดังนี้

1) ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ มีความเชื่อว่า

1.1) มนุษย์ทุกคนมีความต้องการเหมือนกัน トラบใดที่ยังไม่สามารถตอบสนอง ความต้องการได้ก็จะเกิดปัญหาความต้องการอยู่ต่อไปแต่ถ้าความต้องการได้รับการตอบสนองก็จะเลิกสนใจ

1.2) มนุษย์ตอบสนองความต้องการแตกต่างกัน ทางด้านปริมาณความต้องการ ระดับต่ำค่อนข้างมีขอบเขตจำกัด แต่ความต้องการระดับสูงมักจะมีขอบเขตไม่จำกัด

2) ทฤษฎีการจูงใจของเฮอร์เบิร์ก มีความเชื่อว่าปัจจัยที่จะจูงใจให้คนทำงาน ประกอบด้วย

- 2.1) ความสำเร็จในงานที่ทำ
- 2.2) การได้รับการยอมรับ ยกย่องและนับถือ
- 2.3) ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานที่นำไปสู่ความสำเร็จ
- 2.4) ลักษณะของงานที่ทำ
- 2.5) ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
- 2.6) ความเจริญเติบโตส่วนบุคคล

3) จากการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ อาเกีริส พบว่า บุคคลจะมีวุฒิและ บุคลิกภาพเป็นของตนเอง การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะช่วยให้บุคคลได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ในด้านการตัดสินใจ การควบคุมการทำงาน การแสดงออก ทศนคติ และการใช้ความสามารถที่จะ ประสบความสำเร็จได้ องค์การจึงต้องใช้ความสามารถของพนักงานอย่างเต็มที่ เพื่อกระจายอำนาจ ในการตัดสินใจ และเพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่มีความไม่แน่นอนและแตกต่างกันอย่างรวดเร็ว

2.1.2 ความหมายของการมีส่วนร่วม

การจัดการศึกษาที่กำหนดให้ประชาชน สังคม ชุมชน ภาครัฐและภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนนั้นนับว่าเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากแนวคิดดังกล่าวมีนักการศึกษา คณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิหลายสาขาให้ความหมายที่สอดคล้องพอสรุปได้ดังนี้

สมยศ นาวิการ (2545) ได้ให้ความหมายของ การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการของการให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ อยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารของพวกเขาให้เข้ากับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของพวกเขา ประการสุดท้าย ผู้บังคับบัญชาต้องการให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์การ ไม่ใช่เพียงแค่สัมผัสปัญหาหรือแสดงความห่วงใย

วินัย ดิสงส์ (2550) ได้กล่าวถึงความหมายของ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ว่าหมายถึง การที่ผู้บริหารใช้วิธีการการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบ เพื่อการพัฒนางานที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงขึ้น

อรทัย ก๊กผล (2552) ได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กฎเกณฑ์ กระบวนการบริหารและตัดสินใจขององค์การส่วนท้องถิ่น เพื่อเกิดผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ให้ประชาชนมีอิสระทางความคิด มีความรู้ ความสามารถ และมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของท้องถิ่น

จันทราณี สงวนนาม (2553) ได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วม ว่าเป็นการที่บุคคลภายในหน่วยงานได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านของการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การปฏิบัติงาน และการประเมินผล

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555) ได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วม ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลากรเกิดความเชื่อมโยงกับการดำเนินกิจการตลอดจนการตัดสินใจ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนหน่วยงาน องค์การ และเครือข่าย เนื่องจากจะทำให้มีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวได้ว่า ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ได้ถูกรับฟังความคิดเห็น และนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนา และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วม จะเกิดความรู้สึกการเป็นเจ้าของโครงการ องค์การหรือหน่วยงาน และความรู้สึกเป็นเจ้านายนั้นจะก่อให้เกิดเป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์การและหน่วยงานได้ดีที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2560) ได้กล่าวถึงความหมายของ การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมว่าเป็นการบริหารราชการที่ได้มีการนำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงานและการประเมินผล โดยมีการจัดระบบงานหรือวิธีการทำงาน การจัดโครงสร้างและการสร้างวัฒนธรรม

การทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่เอื้อต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ

บุญญฤทธิ์ ระพันธ์ (2561) ได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมว่าเป็น กระบวนการที่เกิดจากความร่วมมือของบุคคล สมาคม หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ซึ่งอาจจะมี ความผูกพันและเกี่ยวข้อง ทั้งในด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านผลประโยชน์ อันเป็นเหตุให้เกิด การมีส่วนร่วมของกระบวนการ ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การวางแผน การปฏิบัติ การติดตามและประเมินผล มีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรทำ อะไรทำอย่างไร รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลที่เกิดขึ้น หรือ ผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้

สุนิรัตน์ จันทรานูวัฒน์กุล (2561) ได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วม ว่าเป็น การที่บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบในกิจกรรม อันเป็นประโยชน์ขององค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) ได้กล่าวถึงความหมายของการ จัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ว่าเป็นกระบวนการหรือวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นการเปิดโอกาสให้ บุคคลจากทุกภาคส่วน อาทิเช่น ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคีเครือข่าย ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ด้วยการส่งเสริมสนับสนุน ทำนุบำรุง รักษา พัฒนา ปรับปรุง เสนอแนะและพัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนรู้ ทั้งในด้านการวางแผน การปฏิบัติ การติดตามผลการดำเนินงานตามแผน ตลอดจนนโยบายการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อ ความต้องการและบริบทของพื้นที่

สถาบันพระปกเกล้า (2566) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าเป็นการ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน การพัฒนาทั้งในการแก้ไขปัญหาและ ป้องกันปัญหา โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมวางแผน ตัดสินใจ และปฏิบัติตามแผนร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ร่วมติดตามประเมินผลและรับผิดชอบ ในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อประชาชน ชุมชนและเครือข่ายทุกรูปแบบในพื้นที่

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ปฏิบัติงาน ผู้แทนภาคประชาชน ชุมชน และองค์กรเอกชนที่มีความรู้ความสามารถ ได้เข้ามามี ส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดทิศทาง แนวทาง ร่วมคิด ร่วมทำ ตลอดจนร่วมกำกับ ติดตามกับการ ดำเนินงานต่างๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้หน่วยงานมีการพัฒนาภายใต้บริบทของและความต้องการของ พื้นที่อย่างแท้จริง

2.1.3 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

การจัดการศึกษาที่อาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชน ชุมชนและองค์กร ต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ ที่จะทำให้เกิดการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของประชาชน ชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกิดความรัก ความหวงแหน เกิดความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษา มีการสนับสนุน ทรัพยากรในการศึกษา และร่วมดำเนินกิจการต่างๆ ของสถานศึกษาด้วยความเต็มใจจากแนวคิด

ดังกล่าวมีนักการศึกษา คณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิหลายสาขากล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมที่สอดคล้องพอสรุปได้ดังนี้

คริส อาเกิร์ส (อ้างอิงจาก จันทรานี สงวนนาม 2553) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์การและหน่วยงานว่าควรประกอบด้วยสาระสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ หากสมาชิกมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานจะช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่และเกิดความรับผิดชอบ โดยการที่สมาชิกได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและได้รับยอมรับในเป้าหมายร่วมกันซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ ส่งผลให้เกิดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานในองค์การ

2) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หากสมาชิกขององค์การได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นย่อมเกิดความผูกพันกับองค์การที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ และก่อให้เกิดความปรารถนาที่จะได้เป็นส่วนหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การ แม้เป็นเพียงได้การได้แสดงความคิดเห็นและถูกรับฟังความคิดเห็น ก็จะทำให้รู้สึกได้ว่ามีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารงานขององค์การแล้ว

3) การมีส่วนร่วมช่วยทำให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย นอกจากจะมีทำให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นแล้ว ยังช่วยทำให้เกิดความเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในองค์การ และความร่วมมือนั้นจะแพร่ขยายไปทั้งองค์การ ทำให้สมาชิกทั้งองค์การเกิดมีเป้าหมายร่วมกัน การมีส่วนร่วมถือเป็นการยินยอมและพร้อมที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ซึ่งจะมีผลทั้งในทางด้านจิตใจ การสนับสนุน การยอมรับ และส่งผลต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

จันทรานี สงวนนาม (2553, 168) ได้กล่าวถึงข้อดีของการบริหารแบบมีส่วนร่วมดังนี้

- 1) ก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์การ
- 2) ลดความขัดแย้งในการทำงาน และเพิ่มความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้น
- 3) สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน
- 4) ช่วยให้ผู้ร่วมงานมีสุขภาพจิตดี ทุกคนมีงานทำ
- 5) สร้างความเป็นประชาธิปไตยในองค์การ
- 6) ลดค่าใช้จ่ายและใช้ทรัพยากรอย่างทะนุถนอม
- 7) ช่วยให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- 8) ช่วยให้พนักงานเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ

อรรถัย กักผล (2552) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

1) เป็นการเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ ซึ่งการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็น ให้ข้อมูลและให้ข่าวสารต่างๆ ซึ่งจะเป็นส่วนทำให้หน่วยงานได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนสำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจทำให้มีความถูกต้อง เกิดรอบคอบมากขึ้น และยังทำให้เกิดทางเลือกใหม่ที่จะส่งผลให้การตัดสินใจมีครบถ้วนรอบคอบและได้รับการยอมรับมากขึ้น โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่จะมีผลกระทบกับประชาชนโดยตรง

2) เป็นการลดค่าใช้จ่ายและลดการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับจากประชาชนโดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น รับทราบข้อมูลคำอธิบาย และเห็นถึง

ประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับ ทั้งยังจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ แน่แน่นอนว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นมีค่าใช้จ่าย รวมถึงต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ แต่เมื่อประชาชนให้การยอมรับตั้งแต่ตอนต้น การนำโครงการที่ประชาชนให้การยอมรับแล้วไปปฏิบัติ จะทำให้การดำเนินงานมีความรวดเร็วขึ้น

3) เป็นการสร้างฉันทามติ อาจเป็นเรื่องยากในสังคมของเราและต้องทำให้เกิด การยอมรับความแตกต่างทางความคิดที่หลากหลาย โดยกลไกที่ช่วยให้ความแตกต่างนั้นได้เกิด แลกเปลี่ยนก็คือกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน ในทางหลักการการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น อาจจะช่วยป้องกันความขัดแย้งได้ และสามารถช่วยลดความขัดแย้งในทางการเมือง ตลอดจนเกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

4) เป็นการร่วมมือในการนำไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชนเมื่อประสบความสำเร็จ จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการที่จะทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

5) ช่วยทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีความใกล้ชิดประชาชน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่ สร้างความรู้สึกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นของประชาชนไม่ใช่เป็นของนักการเมือง ผู้บริหารท้องถิ่นจะมีความรู้สึกไวต่อความรู้สึกของประชาชน มีความเป็นห่วงกังวล มีความตระหนักและมีการตอบสนองที่ไวขึ้นต่อความกังวลของประชาชน

6) ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของสาธารณชน ซึ่งเป็นการสร้างการศึกษาให้กับประชาชนในท้องถิ่น เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการในการตัดสินใจและยังถือได้ว่าเป็นเวทีฝึกของผู้นำชุมชน

7) ช่วยทำให้ประชาชนเกิดความสนใจต่อประเด็นสาธารณะมากขึ้น ซึ่งเป็นการเพิ่มต้นทุนทางสังคม และเป็นการช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่มีความกระตือรือร้น สอดคล้องกับหลักการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555, 228) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

1) ทำให้การบริหารหรือการพิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหาที่มีความหลากหลาย เป็นไปอย่างรอบคอบ ถี่ถ้วน เพราะว่าเป็นการระดมแนวคิดจากบุคคลที่มีความหลากหลายทั้งความ ด้านความรู้และประสบการณ์

2) ทำให้มีการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน โดยมีให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้น มีอำนาจมากเกินไปซึ่งอาจจะนำไปสู่การใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้องอันเกิดผลเสียแก่องค์กรได้

3) เป็นการขจัดปัญหา มิให้การดำเนินนโยบายใดๆ มีผลต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง มากหรือน้อยเกินไป ซึ่งจะก่อให้เกิดความยุติธรรมในการดำเนินการต่อทุกฝ่ายได้

4) ก่อให้เกิดการประสานงานที่ดี ทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

5) การรวมตัวกันของบุคคลเป็นเครือข่ายจะก่อให้เกิดพลังที่เข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย โดยทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ

พิกรี แก้วนวล (2560) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม ว่าจะเป็นการ ช่วยให้ประชาชนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมได้เข้าใจถึงกระบวนการทำงานต่างๆ

ภายในองค์กรที่เกิดขึ้น ลดปัญหาความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้น สมาชิกเกิดการยอมรับในสิ่งที่กระทำร่วมกัน และร่วมช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มหรือภายในองค์กรก็จะดีตามไปด้วย

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วม เป็นการทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันในการดำเนินการ เพื่อลดความขัดแย้ง และทำให้เกิดความร่วมมือ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายในการดำเนินงานต่าง ๆ

2.1.4 ระดับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่สมาชิกของกลุ่มนั้น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกิจกรรมของกลุ่มโดยอาจเกี่ยวข้องในลักษณะของการทำงานร่วมกัน การดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการซึ่งสามารถแบ่งได้หลายระดับ ได้มีนักวิชาการให้ความคิดเห็นของรูปแบบ ระดับและลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้สามารถสรุปได้ดังนี้

จันทราณี สงวนนาม (2553) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่ามีรูปแบบ ดังนี้

1) Special Task Forces and Committee เป็นการใช้กับกลุ่มงานเฉพาะกิจ และในรูปแบบคณะกรรมการ

2) Consulting เป็นการใช้ในรูปแบบของกรรมการให้คำแนะนำ

3) Linking Pin เป็นการนำแนวความคิดของหมดเชื่อมโยง

4) Open Door เป็นการใช้การติดต่อสื่อสารแบบเปิดประตู

5) Brain Storming เป็นการใช้การระดมความคิด

6) Training เป็นการใช้กับการฝึกอบรมแบบต่าง ๆ

7) MBO เป็นการใช้การบริหารโดยมีวัตถุประสงค์

ประยูร อัครบวร ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ และกลมทิพย์ ศรีหาเศษ (2553) ได้กล่าวถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ว่าแบ่งออกได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

1) ระดับที่ 1 การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform) ข้อมูลข่าวสารเป็นกระบวนการหนึ่งที่ใช้การสร้างเครือข่าย ซึ่งถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมในระดับเริ่มต้นของประชาชนแต่ถือได้ว่าเป็นระดับที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นก้าวแรกของสถานศึกษาที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมกระบวนการในการสร้างเครือข่ายของสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมในเรื่องหรือกิจกรรมที่ทางสถานศึกษาจัดขึ้น โดยวิธีการให้ข้อมูลข่าวสารนั้นสามารถใช้ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่างๆ

2) ระดับที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ (To Consult) ถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็นเพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจของสถานศึกษาด้วยวิธีต่างๆ ที่หลากหลาย อาทิเช่น การแสดงความคิดเห็นผ่านการประชุม ผ่านเว็บไซต์ ผ่านการสำรวจความคิดเห็น ผ่านการจัดเวทีเสวนาสาธารณะ ฯลฯ

3) ระดับที่ 3 การมีส่วนร่วมในระดับให้เข้ามามีบทบาท (To Involve) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และหรือร่วมเสนอแนะทางเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ ถือได้ว่าเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนว่าข้อมูล ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปใช้ในการพิจารณาเป็นทางเลือกในการใช้บริหารสถานศึกษา อาทิเช่น การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย การจัดทำประชาพิจารณ์ในเรื่องต่างๆ ฯลฯ

4) ระดับที่ 4 การมีส่วนร่วมในการระดับสร้างความร่วมมือ (To Collaborate) เป็นการให้กลุ่มประชาชนที่ถือว่าเป็นผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยถือว่าเป็นหุ้นส่วนกับสถานศึกษาในทุกขั้นตอนที่ต้องมีการตัดสินใจ ตลอดจนมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีผู้แทนฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา ฯลฯ

5) ระดับที่ 5 การมีส่วนร่วมในระดับให้เสริมอำนาจแก่ประชาชน (Empower) เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับสูงที่สุด โดยการให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นกิจกรรมทางการศึกษาต่างๆ ฯลฯ

อรรถัย กักพล (2552) กล่าวถึง ระดับการมีส่วนร่วมว่าสามารถแบ่งบันได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 8 ขั้น ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ขั้นที่ 1 Manipulation คือขั้นการควบคุม
- 2) ขั้นที่ 2 Therapy คือขั้นการรักษา
- 3) ขั้นที่ 3 Informing คือขั้นการให้ข้อมูล
- 4) ขั้นที่ 4 Consultation คือขั้นการรับฟังความคิดเห็น
- 5) ขั้นที่ 5 Placation คือขั้นการปรึกษาหารือ
- 6) ขั้นที่ 6 Partnership คือขั้นการเป็นหุ้นส่วน
- 7) ขั้นที่ 7 Delegated Power คือขั้นการมอบหมายอำนาจ
- 8) ขั้นที่ 8 Citizen Control คือขั้นอำนาจพลเมือง

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานและตัดสินใจว่าระดับการมีส่วนร่วมนั้นส่งผลถึงความคาดหวังและการยอมรับของบุคลากร โดยมีกระบวนการมีส่วนร่วมจากระดับการมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด ไปจนถึงระดับสูง คือ การแจ้งเพื่อทราบ ไปจนถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานและตัดสินใจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) การแจ้งเพื่อทราบ
- 2) การเสนอโครงการ
- 3) การรายงานสรุป
- 4) การสำรวจความคิดเห็น
- 5) การเปิดเวทีอภิปราย
- 6) การประชาพิจารณ์
- 7) การประชุมปฏิบัติการ
- 8) การใช้กลุ่มงาน
- 9) การมีคณะกรรมการที่ปรึกษา

10) กระบวนการมีส่วนร่วม

สรุปได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการการมีส่วนร่วมมีวิธีการ ลักษณะ และระดับการมีส่วนร่วม จากการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ไปจนถึงการมีส่วนร่วมมากที่สุดของผู้ปฏิบัติ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินการ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

2.2.1 ประวัติความเป็นมาของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

ประยูร อัครบวร ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ และกลมทิพย์ ศรีหาเศษ (2553) ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ว่ามีมาตั้งแต่เริ่มมีการใช้ประชาธิปไตยในการปกครองประเทศในปี พ.ศ. 2547 โดยสามารถแบ่งเป็น 4 ยุคที่สำคัญ ดังนี้

ยุคที่ 1 ยุคปฏิรูปการปกครอง พ.ศ. 2475

ตั้งแต่เปลี่ยนการปกครอง พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2523 การบริหารราชการไทยเป็นแบบสั่งการจากบนลงสู่ล่าง เป็นรูปสามเหลี่ยมปิรามิดที่สะท้อนอำนาจของผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้สั่งการไม่ว่าด้านนโยบาย การวางแผน การจัดสรรงบประมาณ การกำกับดูแล และการตรวจสอบ ล้วนมาจากส่วนกลาง ในขณะเดียวกัน การบริหารภาครัฐก็มีการปรับปรุงมาโดยตลอดจนถึง พ.ศ. 2513 ได้มีการนำหลักการบริหารแบบเอกชนที่เน้นการแข่งขัน โดยลดบทบาทภาครัฐและเพิ่มบทบาทภาคเอกชน ภาครัฐเริ่มเปลี่ยนจากการจัดการเองทั้งหมดมาเป็นผู้กำกับดูแล

ยุคที่ 2 ยุคประชาธิปไตย พ.ศ. 2523 – 2533

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2553 – 2533 ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทุกภาคส่วนไม่ว่าฝ่ายผู้บริหาร ฝ่ายปฏิบัติการ หรือประชาชนที่มีการเปลี่ยนแปลงจากการเป็นผู้คอยรับบริการอย่างเดียว ได้พัฒนาระดับมาเป็นผู้ช่วยหน่วยงานรัฐ การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนมีมากขึ้นโดยประชาชนมีบทบาทเป็นผู้ให้ข้อมูลในการดำเนินการ ผู้นำชุมชนประสานงานประชาชนกับผู้แทนภาครัฐ ร่วมหารือกับตัวแทนภาครัฐ ร่วมมือกับผู้นำชุมชนจัดประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตัดสินใจร่วมกันในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา ให้ความสำคัญแก่ผู้ปฏิบัติงานและผู้ติดตามประเมินผล และประสานงานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการสนับสนุน

ยุคที่ 3 ยุคการมีส่วนร่วมตามแนวการบริหารธรรมาภิบาล (Good Governance) พ.ศ. 2543 ถึง ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546 -2550) ตามยุทธศาสตร์ ฉบับที่ 7

การจัดการภาครัฐได้เปลี่ยนบทบาทตามกระแสโลกและสังคมที่เรียกร้องให้รัฐบาลมีธรรมาภิบาล ตั้งแต่ พ.ศ. 2543 ซึ่งทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบมากยิ่งขึ้นซึ่งทำให้บทบาทของภาครัฐ ผู้นำ หรือผู้บริหาร ได้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการคิดจากส่วนกลางและสั่งตรงให้ไปปฏิบัติในแนวตั้งจากบนลงล่างตามลำดับขั้นมาเป็นแนวราบที่ต้องรับฟังความคิดเห็นจากทุกส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละเรื่องที่จะดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงนี้มีผลให้บทบาทของข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานภาครัฐต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความจริงที่เหมาะสม ในด้านประชาชนก็ได้เกิดการยอมรับให้เข้ามามีบทบาทในการกำหนดชะตากรรมชุมชนด้วยตนเองมากขึ้น แม้ว่าประชาชนจะมีบทบาทมากขึ้น แต่ยังคงมีความจำเป็นที่ภาครัฐ

ซึ่งเป็นกลไกในการควบคุมงบประมาณ การตรวจสอบด้านการเงิน ฯลฯ ต้องคอยให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการปฏิบัติงานให้ถูกระเบียบของกฎหมายในด้านต่างๆ ซึ่งในยุคนี้ ประชาชนมีบทบาทเป็น ผู้ร่วมพิจารณาปัญหาของชุมชน นำเสนอปัญหาของชุมชนต่อที่ประชุมประชาคมหมู่บ้าน ที่ประชุมหมู่บ้านลงมติที่จะแก้ไขปัญหาและการพัฒนา นำเสนอต่อตัวแทนหรือผู้ปฏิบัติงานภาครัฐ รวบรวมข้อมูลของชุมชน ร่วมสร้างภูมิปัญญาให้ชุมชน และร่วมทำให้ชุมชนพัฒนาบนพื้นฐานเศรษฐกิจ แบบพอเพียง

โดยจะเห็นได้ว่าประเทศให้ความสำคัญกับประชาชนโดยมีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจนำไปปฏิบัติในหน่วยงานเพื่อให้การบริหารราชการบรรลุเป้าหมาย โดยกำหนดเป้าหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ดังนี้

- 1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- 3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- 4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- 5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ
- 6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

ยุคที่ 4 ยุคการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญ พงศ. 2550 ถึง การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2551 – 2555) ตามยุทธศาสตร์ฉบับที่ 2

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดหลักสำคัญ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น สนับสนุนให้ประชาชนมีบทบาท มีส่วนร่วมในการปกครอง และตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรม มีการเน้นย้ำคุณค่า และความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลอันเป็นหลักจรรยาบรรณของข้าราชการ ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ได้กำหนดไว้ในส่วนที่ 3 ว่าด้วยแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มีการระบุชัดเจน ถึงการกำหนดให้มีการจัดระบบบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้มีขอบเขต อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบชัดเจนเหมาะสมแก่การพัฒนาประเทศ และสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณ เพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ ให้มีการพัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีกลยุทธการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ฉบับที่ 2 นี้ ได้แก่

- 1) สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่เครือข่ายภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ในการพัฒนาระบบราชการ เน้นการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง (Action Learning)
- 2) พัฒนารูปแบบ กลไก และวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคประชาสังคม และภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

3) ส่งเสริมให้มีคณะกรรมการภาคประชาชน (Lay Board) ในทุกระดับ และจัดให้มีอาสาสมัครภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

2.2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และนักวิชาการ ในหนังสือปฏิวัติการศึกษาไทยว่า การจัดการศึกษาเป็นสิทธิและหน้าที่ของผู้ปกครองต้องกระจายความรับผิดชอบไปให้ผู้ปกครอง ต้องส่งเสริมให้มีสมาคมผู้ปกครอง ในทุกสถานศึกษาเพื่อให้มีบทบาทความร่วมมือด้านวิชาการ กิจกรรมนักเรียน สามารถแสดงความคิดเห็นในการประชุมผู้ปกครอง และผ่านผู้แทนที่อยู่ในคณะกรรมการโรงเรียน เป็นวิธีที่ให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น

จากการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 (2542) จะเห็นว่าพระราชบัญญัติการศึกษาได้กำหนดให้สังคม ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไว้ดังนี้

หมวดที่ 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มีรายละเอียด ดังนี้
มาตราที่ 8 การจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

- 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิต
- 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตราที่ 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

- 1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- 2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปกครองส่วนท้องถิ่น

3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทการศึกษา

4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และมีการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้อย่างต่อเนื่อง

6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

มาตราที่ 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็น สมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

มาตราที่ 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน สังกัดอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตราที่ 34 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตราที่ 35 องค์ประกอบของคณะกรรมการตามมาตรา 34 ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธาน กรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการแต่ละ คณะให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความแตกต่างของกิจการในความรับผิดชอบของ คณะกรรมการแต่ละคณะด้วย

มาตราที่ 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุน กิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธาน กรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา

หมวดที่ 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา กำหนดไว้ในมาตรา 58 มีรายละเอียด ดังนี้

มาตราที่ 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ ด้านการเงิน และด้านทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศ มาใช้จัดการศึกษา ดังนี้

1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่น ให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

สนธิรัก เทพเรณู และคณะ (2548) ได้กล่าวถึง การบริหารจัดการศึกษา แบบมีส่วนร่วมว่าเป็นการบริหารที่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐได้เปิดโอกาสแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้รับบริการ เพื่อให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการบริหารและการดำเนินงานของสถานศึกษา ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อที่จะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน โดยในทางตรงอาจทำได้โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนตัดสินใจเลือกนโยบายสาธารณะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น การลงประชามติ หรือการจัดกระบวนการประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นของสาธารณชน เป็นต้น ในทางอ้อมอาจจะกระทำได้หลายวิธี โดยผ่านเครือข่ายต่างๆ เช่น เครือข่ายองค์ประชาสังคม กลุ่มนักวิชาการ ตัวแทนจากภาคธุรกิจ สื่อมวลชน และตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์อื่นๆ ในสังคม การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมกับระบบราชการ สามารถแบ่งได้ 5 ระดับ ดังนี้

- 1) ระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร (to inform)
- 2) ระดับการปรึกษาหารือ (to consult)
- 3) ระดับการเข้าไปเกี่ยวข้อง (to involve)
- 4) ระดับการร่วมคิดร่วมตัดสินใจ (to collaborate)
- 5) ระดับการมอบอำนาจการตัดสินใจ (to empower)

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2548) ได้กล่าวถึงหลักการบริหาร แบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าเป็นหลักการสำคัญของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่จะต้องนำบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษามาร่วมบริหารจัดการศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่การจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา (School Board หรือ School Council) ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา คณะครูบุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนจะเข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วางแผนดำเนินการและแก้ไขปัญหาต่างๆ การทำงานมีลักษณะการทำงานเป็นทีมพัฒนาเปลี่ยนแปลงสิ่งใดทุกส่วนองค์กรจะต้องเห็นด้วย ทุกคนจะต้องมีความรู้สึกเป็นเจ้าของในงานต่างๆ และมีความตั้งใจที่จะทำงานให้เกิดผลสำเร็จสูงสุดซึ่งจะทำให้การบริหารงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555) ได้กล่าวถึง การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานว่าเป็นการบริหารจัดการของสถานศึกษาตามความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาและท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง สมาชิกในชุมชน นักเรียน และองค์กรอื่น มาร่วมพลังกันในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากร และดำเนินพัฒนาวิชาการ กิจกรรม และงานของสถานศึกษาในระยะสั้นและระยะยาวอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้นำมาลงสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม ประชาชน ชุมชน สังคมจะเป็นผู้มีส่วนร่วมที่เป็นฝ่ายสนับสนุนกิจการด้านต่างๆ ของโรงเรียน ทำให้เกิดการพัฒนาด้านการศึกษาแก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา

จากการศึกษาในเรื่องการกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดรายละเอียดซึ่งเป็นสาระสำคัญให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้แก่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

การกระจายอำนาจในการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานที่จะมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต้องเป็นการกระจายอำนาจไปให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา และหรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการสถานศึกษา เมื่อเริ่มนำการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานไปปฏิบัติในแต่ละสถานศึกษาจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา (School Council หรือ School Board) ขึ้น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุด (จอมพงศ์ มงคลวนิช. 2555)

ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มมีการกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาให้แก่หน่วยงานในสังกัด ในปี พ.ศ. 2550 โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีประกาศกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปให้แก่คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาในสังกัด โดยการดำเนินการในบางเรื่องต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีความอิสระมีความคล่องตัว ทำให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ (2550) โดยได้แบ่งโรงเรียนในสังกัดซึ่งได้รับการกระจายอำนาจเป็นสองประเภท ดังนี้

1) สถานศึกษาประเภทที่หนึ่ง ได้แก่ สถานศึกษาที่มีลักษณะดังนี้

ก) มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ห้าร้อยคนขึ้นไป หรือโรงเรียนและศูนย์การศึกษาพิเศษ และ

ข) มีการประเมินคุณภาพการศึกษาได้มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

2) สถานศึกษาประเภทที่สอง ได้แก่ สถานศึกษาที่ไม่เข้าข่ายการเป็นสถานศึกษาประเภทที่หนึ่ง

โดยให้อำนาจการสถานศึกษาประเภทที่หนึ่ง และประเภทที่สอง มีอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนดเป็นอำนาจหน้าที่ของตน ในเรื่องดังต่อไปนี้

2.1) ด้านวิชาการ ได้แก่

ก) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

ข) การวางแผนงานด้านวิชาการ

ค) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

- ง) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- จ) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- ฉ) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- ช) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- ซ) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- ฌ) การนิเทศการศึกษา
- ญ) การแนะแนว
- ฎ) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- ฏ) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- ฐ) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและ

องค์กรอื่น

๓) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

- ๔) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- ๕) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- ๖) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2.2) ด้านงบประมาณ ได้แก่

ก) การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข) การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

- ค) การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
- ง) การขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
- จ) การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
- ฉ) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
- ช) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้จ่ายผลผลิตจากงบประมาณ
- ซ) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- ฌ) การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
- ญ) การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- ฎ) การวางแผนพัสดุ
- ฏ) การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงิน งบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ฐ) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
- ๓) การจัดหาพัสดุ
- ๔) การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ
- ๕) การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

- ด) การเบิกเงินจากคลัง
- ต) การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
- ถ) การนำเงินส่งคลัง
- ท) การจัดทำบัญชีการเงิน
- ธ) การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- น) การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

2.3) ด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่

- ก) การวางแผนอัตรากำลัง
- ข) การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- ค) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- ง) การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น
- จ) การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- ฉ) การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- ช) การลาทุกประเภท
- ซ) การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- ณ) การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ การสั่งพักราชการและการสั่ง

ให้ออกจากราชการไว้ก่อน

- ญ) การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- ฎ) การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
- ฏ) การออกจากราชการ
- ฐ) การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
- ฑ) การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทาน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- ฒ) การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- ณ) การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
- ด) การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- ต) การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและ

บุคลากรทางการศึกษา

- ถ) การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากร

ทางการศึกษา

- ท) การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่

เกี่ยวกับการบริหาร งานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

2.4) ด้านการบริหารทั่วไป ได้แก่

- ก) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- ข) การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- ค) การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

- ง) งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
 - จ) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
 - ฉ) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
 - ช) งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
 - ซ) การดำเนินงานธุรการ
 - ฌ) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
 - ญ) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
 - ฎ) การรับนักเรียน
 - ฏ) การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา
 - ฐ) การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
 - ฑ) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
 - ฒ) การทัศนศึกษา
 - ณ) งานกิจการนักเรียน
 - ด) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
 - ต) การส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
 - ถ) การประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
 - ท) การรายงานผลการปฏิบัติงาน
 - ธ) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
 - น) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน
- กรณีสถานศึกษาประเภทที่หนึ่งกำหนดให้ผู้อำนวยการสถานศึกษามีอำนาจในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้ อำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามข้อ 1 ด้านวิชาการ (ข) (ง) (ฎ) ข้อ 2 ด้านงบประมาณ (ก) (ข) (ง) (ซ) (ญ) ข้อ 3 ด้านการบริหารงานบุคคล (ก) ข้อ 4 ด้านการบริหารทั่วไป (ค) (ฎ) (ฑ) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วย
- ในกรณีที่สถานศึกษาประเภทที่หนึ่งนำเอารายวิชาพิเศษมาเพิ่มหรือปรับใช้ในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายงานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาทราบก่อนนำไปใช้ ส่วนกรณีที่นำหลักสูตรพิเศษอื่นใดมาทดแทนหลักสูตรสถานศึกษา ให้ขอความเห็นชอบจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- กรณีสถานศึกษาประเภทที่สอง กำหนดให้ผู้อำนวยการสถานศึกษามีอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้ อำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามข้อ 1 ด้านวิชาการ (ข) (ง) (ฎ) ข้อ 2 ด้านงบประมาณ (ก) (ข) (ง) (ซ) (ณ) ข้อ 3 ด้านการบริหารงานบุคคล (ก) ข้อ 4 ด้านการบริหารทั่วไป (ค) (ฎ) (ฎ) (ฑ) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วย

สรุปได้ว่าการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามการกระจายอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้ง 4 ด้าน มีกิจการของโรงเรียนที่สถานศึกษาทั้งสองประเภทจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกิจการเดียวกัน จำนวน 11 งาน คือ

ด้านวิชาการ ได้แก่ การวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

ด้านงบประมาณ ได้แก่ การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง และการขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

ด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ การวางแผนอัตรากำลัง

ด้านการบริหารทั่วไป ได้แก่ การวางแผนการบริหารงานการศึกษา การรับนักเรียน และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2.3.1 ความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ จะเห็นได้ว่าการกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับ ดูแลโรงเรียนที่เป็นหน่วยจัดการศึกษา (2562, 20) ได้กล่าวถึงความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่าเป็นองค์คณะบุคคลที่มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ดังนี้

ผู้แทนผู้ปกครอง เป็นผู้สะท้อนปัญหาและความต้องการด้านคุณภาพทางการศึกษา และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ทั้งในส่วนที่คาดหวังและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น และร่วมมือกับครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้แทนครู เป็นผู้ที่มีความชำนาญในสายวิชาชีพครูมีความสำคัญต่อการนำเสนอข้อมูลด้านกระบวนการเรียนรู้ ปัญหา และความต้องการการสนับสนุนช่วยเหลือของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรายงานผลการจัดการศึกษา

ผู้แทนองค์กรชุมชน เป็นผู้สะท้อนสภาพของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชน และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาทั้งในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้

ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้สะท้อนสภาพปัญหาและความต้องการที่ครอบคลุมทั้งเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษา และมีความสำคัญต่อสถานศึกษาอย่างยิ่งในเรื่องการสนับสนุนด้านงบประมาณ ทรัพยากรทางการจัดการศึกษา และเชื่อมโยงแผนพัฒนาการศึกษา กับแผนพัฒนาท้องถิ่น

ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา เป็นผู้ที่สะท้อนภาพของความรัก ความศรัทธา ความภาคภูมิใจ ต่อสถาบันการศึกษาที่ตนได้รับการศึกษา ช่วยจรรโลงคุณค่าของสถาบันไปสู่ศิษย์รุ่นหลังให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเช่นกัน

ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ เป็นผู้นำเสนอและเติมเต็มข้อมูลด้านคุณธรรม จริยธรรมตามหลักธรรมของศาสนาซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคม

ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ครอบคลุมในทุกๆ ด้านอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะกรรมการและเลขานุการซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่จะสะท้อนภาพของการบริหารจัดการ ผู้ช่วยเหลือให้คำปรึกษา สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นการทำงาน ทบทวนรายงาน สะท้อนความคิด เปิดโอกาสให้ผู้แทนแต่ละกลุ่มได้แสดงบทบาท อย่างเต็มที่ จัดเตรียมการประชุม บันทึกการประชุม รายงานผลการประชุม และสนับสนุนด้านอุปกรณ์ ห้องประชุม วัสดุใช้สอย ฯลฯ รวมทั้งการพิจารณานำมติ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติ

สรุปได้ว่า คณะกรรมการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นคณะบุคคลที่เป็นผู้แทนจากภายในและภายนอกโรงเรียน เป็นผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย และบุคคลจากหน่วยงานอื่นๆ ที่มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับ โดยทำหน้าที่เป็นผู้กำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2.3.2 องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบ และคุณสมบัติของคณะกรรมการ เป็นส่วนที่มีความสำคัญที่จะทำให้เกิดการบริหารอย่างมีส่วนร่วมจากทั้งภาคประชาชน ภาคเอกชน เกิดการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามบริบทของท้องถิ่น กฎกระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2564 (2564, 1 - 4) โดยแบ่งขนาดของสถานศึกษาไว้ เป็น 2 ประเภท ได้แก่

- 1) สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายความว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกินสามร้อยคน
- 2) สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายความว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียนสามร้อยคนขึ้นไป

โดยกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดใหญ่ ประกอบด้วย

- 1) ประธานกรรมการ
- 2) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนผู้ปกครอง จำนวนหนึ่งคน
- 3) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนครู จำนวนหนึ่งคน
- 4) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนหนึ่งคน
- 5) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนหนึ่งคน
- 6) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนศิษย์เก่า จำนวนหนึ่งคน

7) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่จำนวนหนึ่งรูปหรือหนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และจำนวนสองรูปหรือสองคนหรือหนึ่งรูปและหนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่

8) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนหนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และจำนวนหกคนสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่

9) ผู้อำนวยการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จะมีผู้แทนจากภาคส่วนต่างๆ ภายในพื้นที่ของโรงเรียนร่วมเป็นคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือองค์กรศาสนาในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้อำนวยการสถานศึกษา

2.3.3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะเป็นผู้มีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา เพื่อให้มีแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, 17 - 18) จึงกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ไว้ดังนี้

1) การกำกับการดำเนินการของสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2) การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการของสถานศึกษาในด้านต่างๆ

3) มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดไว้

4) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทหน้าที่ตามภาระงาน 4 ด้าน ตามที่ได้กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้กระจายอำนาจให้แก่คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา ดังนี้

ด้านวิชาการ

1) ให้ข้อมูลเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการรับประเมินจากภายนอก

2) ให้ความเห็นชอบเรื่องการวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

3) ให้ความเห็นชอบกรณีที่สถานศึกษานำเอารายวิชาพิเศษมาเพิ่มหรือปรับใช้ในหลักสูตร สถานศึกษา ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านงบประมาณ

- 1) ให้ความเห็นชอบการจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) ให้ความเห็นชอบการจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
- 3) ให้ความเห็นชอบการขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
- 4) ให้ความเห็นชอบการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 5) ให้ความเห็นชอบการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

ด้านการบริหารงานบุคคล

- 1) การกำกับและดูแลการบริหารงานด้านบุคคลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการตามที่คณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดกำหนด
- 2) การเสนอความต้องการและการให้ความเห็นชอบในเรื่องการวางแผนอัตรากำลังของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อเสนอคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดพิจารณา
- 3) การให้ข้อคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา
- 4) ให้ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 กฎหมายอื่น หรือตามที่คณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดมอบหมาย

ด้านการบริหารทั่วไป

- 1) การให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการวางแผนการบริหารงานการศึกษา
 - 2) การให้ความเห็นชอบเรื่องการรับนักเรียน
 - 3) การให้ความเห็นชอบและเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
 - 4) การให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- สรุปได้ว่าบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ มีหน้าที่ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ให้ความเห็นชอบ ร่วมดำเนินงาน และกำกับดูแลงานของโรงเรียนในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป

2.4 บริบทพื้นที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตราที่ 34 ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2560 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2561 ได้กำหนดภารกิจ อำนาจ หน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย

1) จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้มีความสอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้สถานศึกษาและหน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ

3) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4) กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6) ประสานในเรื่องการระดมทรัพยากร เพื่อสนับสนุนส่งเสริม การจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7) จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของบุคคล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาเอกชน สถาบันศาสนา องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ที่มีการรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9) ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10) ประสาน ส่งเสริม การดำเนินงานของคณะกรรมการด้านการศึกษา คณะอนุกรรมการด้านการศึกษา

11) ประสานงานเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการทั่วไปกับหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

12) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

โดยในการกำหนดภารกิจ อำนาจ หน้าที่ของกลุ่มงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไว้ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 ฉบับที่ 1 และเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 โดยได้มีการแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไว้เป็นกลุ่มงาน จำนวน 9 กลุ่ม และ 1 หน่วย ดังต่อไปนี้ 1) กลุ่มนโยบายและแผน 2) กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ 3) กลุ่มบริหารงานบุคคล 4) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา 5) กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา 6) กลุ่มอำนวยการ 7) กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกลเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 8) กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 9) กลุ่มกฎหมายและคดี และ 10) หน่วยตรวจสอบภายใน

โดยกำหนดให้ กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

ก) ศึกษา วิเคราะห์ ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินงานเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา

ข) ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

ค) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเตรียมข้อมูลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

ง) ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย และมาตรฐานการศึกษา

จ) ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

ฉ) ส่งเสริมงานการแนะแนว สุขภาพ อนามัย กีฬา และนันทนาการ ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร ประชาธิปไตย วินัยนักเรียน การพิทักษ์สิทธิเด็ก และเยาวชน และงานกิจการนักเรียนอื่น

ช) ส่งเสริม สนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

ซ) ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด และส่งเสริมป้องกันแก้ไข และคุ้มครองความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา รวมทั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ณ) ดำเนินงานวิเทศสัมพันธ์

ญ) ประสาน ส่งเสริมการศึกษากับการศาสนาและการวัฒนธรรม

ฎ) ส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฏ) ประสานและส่งเสริมสถานศึกษาให้มีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ฐ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีอาคารปฏิบัติงานตั้งอยู่เลขที่ 17 หมู่ที่ 20 ตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 123 โรงเรียน 1 สาขา 4 ห้องเรียน มีเขตบริการการศึกษาครอบคลุมใน 5 อำเภอ คือ 1) อำเภอเทิง 2) อำเภอขุนตาล 3) อำเภอพญาเม็งราย 4) อำเภอเชียงของ และ 5) อำเภอเวียงแก่น ดังนี้

1) อำเภอเทิง	จำนวน 41 โรงเรียน
2) อำเภอขุนตาล	จำนวน 12 โรงเรียน
3) อำเภอพญาเม็งราย	จำนวน 18 โรงเรียน
4) อำเภอเชียงของ	จำนวน 32 โรงเรียน
5) อำเภอเวียงแก่น	จำนวน 20 โรงเรียน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

อัจฉรา จงดี (2560) ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด พบว่า 1) บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา

ชั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พิกรี แก้วนวล (2560) ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี มีผลการศึกษา ดังนี้ 1) กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ บริหารงบประมาณ บริหารบุคคล และบริหารทั่วไป คณะกรรมการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีอายุต่างกัน และมีระยะเวลาในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานไม่แตกต่างกัน 2) ผลการวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียน พบว่า ในด้านวิชาการ 1) ต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ตรงกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน 2) ต้องมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อเสนอแนะในเรื่องต่างๆ ในด้านการบริหารงบประมาณ 1) ต้องมีส่วนร่วมในการรับรู้รายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณในแต่ละปีของสถานศึกษา 2) ต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและวางแผนการใช้งบประมาณภายในสถานศึกษา ในด้านการบริหารงานบุคคล 1) ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับการสรรหาบุคคลที่จะเข้ามาสอนในสถานศึกษา 2) ต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา และในด้านการบริหารทั่วไป 1) คณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารของสถานศึกษา 2) ต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในสถานศึกษา

อัญชลี สาลิกานนท์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในทศวรรษหน้า ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในทศวรรษหน้า ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีการปรับเปลี่ยนระเบียบและข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้มีความยืดหยุ่นในการสรรหาตัวแทนเพิ่มเติม เช่น นักสังคม สงเคราะห์เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้แทนมหาวิทยาลัย และให้โรงเรียนสามารถปรับโครงสร้างของคณะกรรมการให้มีความเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียนสามารถปรับเปลี่ยนวาระการดำรงตำแหน่งได้ตามสถานการณ์ 2) ด้านคุณสมบัติคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องมีความเสียสละ มีจิตอาสา มีความรู้ความถนัดด้านงาน การศึกษา สามารถใช้เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารได้รอบรู้ข่าวสาร รอบรู้บริบทของชุมชน และส่งเสริมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีรวมถึงการมีทักษะด้านการสื่อสารที่ดี 3) ด้านบทบาทหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน ต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ด้านการศึกษา มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดศึกษาการนิเทศการสอน และสะท้อน ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์แก่โรงเรียน ให้การสนับสนุนหรือร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานภายนอกหรือองค์กร เอกชน เพื่อระดมทรัพยากรทางการศึกษาให้เพียงพอ มีทักษะทางสังคมที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์ (Soft Skills) สามารถบริหารความ

ขัดแย้งระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ 4) ด้านปัจจัยเกื้อหนุนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและ คณะกรรมการ เพื่อให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจังในการพัฒนาการศึกษา มีการส่งเสริมทักษะทางสังคมที่ใช้ในการ ปฏิสัมพันธ์กับโรงเรียนและระหว่างคณะกรรมการด้วยกันเอง และมีการสร้างแรงจูงใจ สร้างขวัญและกำลังใจอย่าง ต่อเนื่องเพื่อเป็นการเสริมแรงทางบวก เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในด้านการทำงาน และให้การเชิดชูเกียรติ ของคณะกรรมการที่เสียสละและทำคุณประโยชน์ให้กับสถานศึกษา

ปัญญาพล ไพโรหลวง (2565) ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโสมสำราญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโสมสำราญ ในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกด้านและโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วม สูงสุดในด้านการบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโสมสำราญ ตามขนาดของโรงเรียน พบว่าการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ และภาพรวมไม่แตกต่างกัน

พัชรินทร์ คุณนะรา และอุไร สุทธิแย้ม (2565) ได้ศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป งบประมาณ วิชาการ และการบริหารงานบุคคล 2) ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารที่ขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ด้านวิชาการ และการบริหารงานบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อนุพงศ์ วงศ์เข็ม วสันต์ชัย กากแก้ว และประภาพร บุญปลอด (2565) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วนิดา พรหมจักร และ กฤษณก ดวงชาทม (2566) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม เขต 1 พบว่า 1) สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) มีแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การจัดทำคู่มือพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผลการประเมินคู่มือโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ว่าที่ร้อยตรีหญิงนารีรัตน์ ปันดี (2566) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษานั้นเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเสนอแนวคิดและแนวปฏิบัติตามความต้องการของชุมชน มายังสถานศึกษาโดยตรง ซึ่งจะส่งผลให้สถานศึกษานั้นสามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้ตรงกับตามความต้องการของชุมชน โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีบทบาท รวมถึงมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยให้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบการจัดการศึกษา รวมถึงมีส่วนในการกำกับส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรม กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น ตลอดจนการติดตามตรวจสอบการจัดการศึกษา เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาทำงานเพื่อส่วนรวม และเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาชุมชนสถานศึกษา ที่การเปิดโอกาสให้ชุมชนโดยคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทร่วมกันในการจัดการศึกษาซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงาน ของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในชุมชน รวมทั้งก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษาและชุมชน จึงถือได้ว่ามีความจำเป็นและถือเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการให้มีการจัดการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนโดยเน้นให้ชุมชน ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งมีวิธีดังกล่าวเป็นการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้ 1) การปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการในการคัดเลือกบุคคลในชุมชนเพื่อเป็นบุคคลที่จะให้เข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาจะต้องถือปฏิบัติตามข้อกำหนดของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ 2) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 3) การปฏิบัติงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น 4) การร่วมกันจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา 5) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ศิริพร จันทะศรี และกิจพิณฐ์ อุสาโห (2567) ได้ศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า 1) ระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วน

ร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ 2) สำหรับแนวทางพัฒนาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหนองหาน 3 ควรให้คณะครูในสถานศึกษาเข้าไปมีส่วนในการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมในการตัดสินใจในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา ควรให้อำนาจในการตัดสินใจแก่คณะครูด้วยความเชื่อใจ ให้โอกาสคณะครูได้แสดงออกถึงความสามารถในการปฏิบัติงาน รวมถึงสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแก่คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการปรับเป้าหมายในการพัฒนาขององค์กรร่วมกัน ควรมีการสร้างความชัดเจน สร้างกระบวนการการบริหารที่มีการดำเนินการที่เป็นไปตามขั้นตอน ตลอดจนมีการวางแผนการในดำเนินงานและการประเมินผล

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Stephen Korutaro Nkundabanyanga, Venancio Tauringana and Moses Muhwezi (2015) ได้วิจัยเกี่ยวกับ คณะกรรมการกำกับดูแลและการรับรู้ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา : หลักฐานเบื้องต้นจากประเทศกำลังพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานผลการศึกษาที่ดำเนินการเพื่อพิจารณาผลกระทบของคณะกรรมการกำกับดูแลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศยูกันดา การศึกษาได้ศึกษาว่าคณะกรรมการกำกับดูแล การปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการ การปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการด้านการเงินขนาดคณะกรรมการ ความถี่ของการประชุมคณะกรรมการและความเชี่ยวชาญด้านการเงินของคณะกรรมการว่ามีผลกระทบต่อการการปฏิบัติงานของโรงเรียนหรือไม่ ผลการวิจัย พบว่าการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการ การปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการด้านการเงิน ความถี่ของการประชุมและความเชี่ยวชาญด้านการเงินของคณะกรรมการกำกับดูแลมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียน

Yolcu Huseyin (2011) ได้วิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการกระจายอำนาจทางการศึกษาและการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนในตุรกี การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นในการศึกษาและการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียน เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาที่ใช้การออกแบบเชิงคุณภาพ ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง มีการจัดตั้งคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน 15 คน ที่ทำงานในโรงเรียนซึ่งมีระดับทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันในเมืองคัสทาโมนู มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่เข้าร่วมการวิจัยประเด็นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนมีความแตกต่างบางประการ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกันไปตามระดับเศรษฐกิจและสังคมของโรงเรียน ผลกระทบของผู้ปกครองที่ได้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนต่อการตัดสินใจแตกต่างกันในระดับเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ที่โรงเรียนตั้งอยู่ ความยากลำบากที่ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครองประสบในกระบวนการมีส่วนร่วมในโรงเรียนแตกต่างกันไปตามระดับเศรษฐกิจและสังคมของโรงเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา และเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 123 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,185 คน (สพป.เชียงราย เขต 4, 2567)

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน (แห่ง)	จำนวนกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (คน)
เชียงของ	32	306
เทิง	41	396
พญาเม็งราย	18	162
เวียงแก่น	20	210
ขุนตาล	12	108
รวม	123	1185

ที่มา : ข้อมูลจำนวนโรงเรียนจาก ระบบ data center สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 และข้อมูลคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 กลุ่มอำนวยการ ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2567

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 รวมทั้งสิ้น 300 คน โดยใช้ตารางของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane 1967, 887) จากโรงเรียน จำนวน 60 แห่ง ได้มาจากการสุ่ม อย่างง่าย โดยวิธีการจับสลาก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา อายุ และระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา

2) นำแนวคิด ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยมาวิเคราะห์เรียบเรียง นำไปกำหนดเป็น นิยามศัพท์ และเพื่อสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

3) นำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้ ในแบบสอบถามและนำเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

4) นำแบบสอบถามที่สร้างไปหาคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาความเที่ยงตรง โดยผู้วิจัยได้ นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตาม เนื้อหาของแบบสอบถาม จากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับความมุ่งหมาย การวัดตามนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5

5) การนำเสนอจากผู้เชี่ยวชาญ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจากนั้นนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาช (Cronbach. 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

6) จัดทำแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามออนไลน์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก ถึงผู้อำนวยการสำนักงานพื้นที่การศึกษาเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

2) ขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการโรงเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3) ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และจำนวนของแบบสอบถามภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูล

4) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และแปลผล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ความถี่และค่าร้อยละ

2) วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในการบริหารงานของโรงเรียน ได้แก่ วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมและในรายด้าน

3) นำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผล ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพิสัยของแบบสอบถาม โดยการพิจารณาจากค่าดัชนีความ สอดคล้อง (Index of Congruence: IOC)

2) การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

สถิติพื้นฐาน ได้แก่

- 1) ค่าความถี่ (Frequency)
- 2) ร้อยละ (Percentage)
- 3) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
- 4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

- 1) t-test
- 2) F-test หรือ One-way ANOVA เมื่อพบความแตกต่างทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันชัดเจนในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลผล ดังนี้

f	แทน	ความถี่ (frequency)
n	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง (Number of samples)
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่คำนวณจาก t-test
F	แทน	ค่าสถิติที่คำนวณจาก F-test หรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (degrees of freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
Sig	แทน	นัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สพป.เชียงราย เขต 4

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สพป.เชียงราย เขต 4

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สพป.เชียงราย เขต 4

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	132	44.00
2. ปริญญาตรีขึ้นไป	168	56.00
รวม	300	100.00
อายุ		
1. 20 – 29 ปี	11	3.67
2. 30 – 39 ปี	24	8.00
3. 40 ปีขึ้นไป	265	88.33
รวม	300	100.00
ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน		
1. น้อยกว่า 1 ปี	14	4.67
2. 1 – 4 ปี	185	61.67
3. 5 – 8 ปี	86	28.67
4. 8 ปี ขึ้นไป	15	5.00
รวม	300	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 88.33 รองลงมา อายุ 30 – 39 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 และ อายุ 20 – 29 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.67 ตามลำดับ และมีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1– 4 ปี มากที่สุด จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 61.67 รองลงมา ระยะเวลา 5 – 8 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 28.67 ระยะเวลา 8 ปี ขึ้นไป จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 และระยะเวลา น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.67 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สพป.เชียงราย เขต 4

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวม

การมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านวิชาการ	4.38	0.61	มาก
2. ด้านงบประมาณ	4.33	0.66	มาก
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.37	0.72	มาก
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	4.39	0.62	มาก
ในภาพรวม	4.37	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานทั่วไปมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมา คือ ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.38$) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.37$) และด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.33$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านวิชาการ

รายการการมีส่วนร่วมด้านวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การให้ข้อมูลเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการรับประเมินจากภายนอก	4.42	0.68	มาก
2. การให้ความเห็นชอบเรื่องการวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.37	0.69	มาก
3. การให้ความเห็นชอบกรณีที่สถานศึกษานำเอารายวิชาพิเศษมาเพิ่มหรือปรับใช้ในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.35	0.64	มาก
รวมเฉลี่ย	4.38	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียน ด้านวิชาการในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการ

ให้ข้อมูลเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการรับประเมินจากภายนอกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมา ได้แก่ ให้ความเห็นชอบในเรื่องการวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) และให้ความเห็นชอบกรณีที่สถานศึกษานำเอารายวิชาพิเศษมาเพิ่มหรือปรับใช้ในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านงบประมาณ

รายการการมีส่วนร่วมด้านงบประมาณ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การให้ความเห็นชอบการจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.33	0.72	มาก
2. การให้ความเห็นชอบการจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง	4.35	0.73	มาก
3. การให้ความเห็นชอบการขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ	4.21	0.83	มาก
4. การให้ความเห็นชอบการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา	4.43	0.68	มาก
5. การให้ความเห็นชอบการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา	4.33	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย	4.33	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียน ด้านงบประมาณในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา ได้แก่ การให้ความเห็นชอบการจัดทำแผนปฏิบัติการ ใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) การให้ความเห็นชอบการจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) การให้ความเห็นชอบการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) และการให้ความเห็นชอบการขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ($\bar{X} = 4.21$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านการบริหารงานบุคคล

รายการการมีส่วนร่วมด้านบริหารงานบุคคล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การกำกับ ดูแลการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการตามที่คณะกรรมการศึกษาธิการศึกษาธิการ จังหวัดกำหนด	4.38	0.76	มาก
2. การให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างของข้าราชการ ครูและ บุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาเพื่อเสนอ ก.ค.ศ. เขตพื้นที่พิจารณา	4.37	0.78	มาก
3. การให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ต่อผู้บริหารสถานศึกษา	4.37	0.73	มาก
รวมเฉลี่ย	4.37	0.72	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุน
กิจการของโรงเรียน ด้านบริหารงานบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า มีส่วนร่วมในการกำกับ ดูแลการบริหารงาน
บุคคลในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการ
ตามที่คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดกำหนดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมา ได้แก่
ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างของข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษา
เพื่อเสนอ ก.ค.ศ. เขตพื้นที่พิจารณาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) และให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการ
บริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

รายการการมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานทั่วไป	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การให้ความเห็นชอบการวางแผนการบริหารงาน การศึกษา	4.38	0.72	มาก
2. การให้ความเห็นชอบการรับนักเรียน	4.44	0.65	มาก
3. การให้ความเห็นชอบเสนอความเห็นเกี่ยวกับ เรื่อง การจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา	4.20	0.83	มาก
4. การให้ความเห็นชอบการระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา	4.55	0.63	มาก
รวมเฉลี่ย	4.39	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุน กิจการของโรงเรียน ด้านการบริหารงานทั่วไปในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการให้ความ เห็นชอบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมา ได้แก่ ให้ความเห็นชอบ การรับนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) ให้ความเห็นชอบการวางแผนการบริหารงานการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) และให้ความเห็นชอบเสนอความเห็นเกี่ยวกับ เรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ได้แก่ ระดับการศึกษา อายุ และระยะเวลาการเป็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้สถิติค่า t-test และค่า F-test หรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตาราง 4.7 – 4.9

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วม	ระดับการศึกษา				t	Sig
	ต่ำกว่า		ปริญญาตรี			
	ปริญญาตรี		ขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. วิชาการ	4.18	0.63	4.54	0.54	5.37	0.00*
2. งบประมาณ	4.15	0.69	4.47	0.60	4.25	0.00*
3. การบริหารงานบุคคล	4.22	0.75	4.49	0.67	3.18	0.00*
4. การบริหารงานทั่วไป	4.25	0.65	4.50	0.57	3.54	0.00*
ในภาพรวม	4.20	0.60	4.50	0.55	4.46	0.00*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.7 พบว่า คณะกรรมการที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวม จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วม	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	sig.
1. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.46	0.23	0.62	0.54
	ภายในกลุ่ม	297	109.78	0.37		
	รวม	299	110.24			
2. ด้านงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.55	0.28	0.64	0.53
	ภายในกลุ่ม	297	129.67	0.44		
	รวม	299	130.23			
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.92	0.05	0.09	0.92
	ภายในกลุ่ม	297	154.94	0.52		
	รวม	299	155.03			
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	0.33	0.17	0.44	0.65
	ภายในกลุ่ม	297	113.99	0.38		
	รวม	299	114.33			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	2	0.07	0.03	0.10	0.91
	ภายในกลุ่ม	297	104.63	0.35		
	รวม	299	104.70			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า คณะกรรมการที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวม จำแนกตามระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การมีส่วนร่วม	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	sig.
1. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	3	5.37	1.79	5.05	0.00*
	ภายในกลุ่ม	296	104.87	0.35		
	รวม	299	110.24			
2. ด้านงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	3	11.22	3.74	9.30	0.00*
	ภายในกลุ่ม	296	119.01	0.40		
	รวม	299	130.23			
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	3	8.71	2.90	5.88	0.00*
	ภายในกลุ่ม	296	146.32	0.49		
	รวม	299	155.03			
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	3	5.16	1.72	4.66	0.00*
	ภายในกลุ่ม	296	109.17	0.37		
	รวม	299	114.33			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	3	7.55	2.51	7.67	0.00*
	ภายในกลุ่ม	296	97.15	0.33		
	รวม	299	104.70			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า คณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานต่างกัน มีส่วนร่วมในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้น จึงทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' Test มีผลการทดสอบปรากฏ ดังตารางที่ 4.10 – 4.14

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในด้านวิชาการกับระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	น้อยกว่า 1 ปี	1 – 4 ปี	5 – 8 ปี	8 ปี ขึ้นไป
น้อยกว่า 1 ปี	-	0.618*	0.590*	0.413
1 – 4 ปี	-	-	0.028	0.205
5 – 8 ปี	-	-	-	0.177
8 ปี ขึ้นไป	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า คณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อยกว่า 1 ปี กับระยะเวลา 1 – 4 ปี และคณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อยกว่า 1 ปี กับระยะเวลา 5 – 8 ปี มีส่วนร่วมในด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในด้านงบประมาณกับระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	น้อยกว่า 1 ปี	1 – 4 ปี	5 – 8 ปี	8 ปี ขึ้นไป
น้อยกว่า 1 ปี	-	0.915*	0.923*	0.903*
1 – 4 ปี	-	-	0.008	0.012
5 – 8 ปี	-	-	-	0.020
8 ปี ขึ้นไป	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า คณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อยกว่า 1 ปี กับระยะเวลา 1 – 4 ปี คณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อยกว่า 1 ปี กับระยะเวลา 5 – 8 ปี และคณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อยกว่า 1 ปี กับ 8 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในด้านการบริหารงานบุคคล กับระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	น้อยกว่า 1 ปี	1 – 4 ปี	5 – 8 ปี	8 ปี ขึ้นไป
น้อยกว่า 1 ปี	-	0.779*	0.833*	0.670
1 – 4 ปี	-	-	0.053	0.109
5 – 8 ปี	-	-	-	0.163
8 ปี ขึ้นไป	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า คณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานน้อยกว่า 1 ปี กับระยะเวลา 1 – 4 ปี และคณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อยกว่า 1 ปี กับระยะเวลา 5 – 8 ปี มีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในด้านการบริหารงานทั่วไปกับระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	น้อยกว่า 1 ปี	1 – 4 ปี	5 – 8 ปี	8 ปี ขึ้นไป
น้อยกว่า 1 ปี	-	0.628*	0.600*	0.596
1 – 4 ปี	-	-	0.028	0.032
5 – 8 ปี	-	-	-	0.004
8 ปี ขึ้นไป	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า คณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อยกว่า 1 ปี กับระยะเวลา 1 – 4 ปี และคณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อยกว่า 1 ปี กับระยะเวลา 5 – 8 ปี มีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม กับระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	น้อยกว่า 1 ปี	1 – 4 ปี	5 – 8 ปี	8 ปี ขึ้นไป
น้อยกว่า 1 ปี	-	0.752*	0.752*	0.677*
1 – 4 ปี	-	-	0.00	0.75
5 – 8 ปี	-	-	-	0.76
8 ปี ขึ้นไป	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า คณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อยกว่า 1 ปี กับระยะเวลา 1 – 4 ปี คณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานน้อยกว่า 1 ปี กับระยะเวลา 5 – 8 ปี และคณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานน้อยกว่า 1 ปี กับ 8 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.15 แสดงสรุปการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐาน	เป็นไปตาม สมมติฐาน	ไม่เป็นไปตาม สมมติฐาน
1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ตามการบริหารงานในโรงเรียน 4 ด้าน แตกต่างกันตามระดับการศึกษา	✓	
2. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ตามการบริหารงานในโรงเรียน 4 ด้าน แตกต่างกันตามอายุ		✓
3. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ตามการบริหารงานในโรงเรียน 4 ด้าน แตกต่างกันตามระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	✓	

จากตารางที่ 4.15 พบว่า คณะกรรมการที่มีระดับการศึกษา และระยะเวลาการเป็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกัน มีส่วนร่วมในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของ โรงเรียนแตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับปัจจัยด้านอายุไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.16 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการศึกษา (Sig.)	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 แตกต่างกันตามระดับการศึกษา		
ด้านวิชาการ	✓ (0.00)	
ด้านงบประมาณ	✓ (0.00)	
ด้านการบริหารงานบุคคล	✓ (0.00)	
ด้านการบริหารงานทั่วไป	✓ (0.00)	
2. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 แตกต่างกันตามอายุ		
ด้านวิชาการ		✓ (0.54)
ด้านงบประมาณ		✓ (0.53)
ด้านการบริหารงานบุคคล		✓ (0.92)
ด้านการบริหารงานทั่วไป		✓ (0.65)
3. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 แตกต่างกันตามระยะเวลาการ เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน		
วิชาการ	✓ (0.00)	
งบประมาณ	✓ (0.00)	
การบริหารงานบุคคล	✓ (0.00)	
การบริหารงานทั่วไป	✓ (0.00)	

จากตารางที่ 4.16 แสดงสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน จากสมมติฐาน 3 ข้อ พบว่า

สมมติฐานข้อที่ 1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 มีความสัมพันธ์กันเป็นการยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ไม่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กันเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกันมีส่วนร่วม ในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 มีความสัมพันธ์กันเป็นการยอมรับสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 (สพป.เชียงราย เขต 4) โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และแปลผล โดยการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 88.33 รองลงมา อายุ 30 – 39 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 และ อายุ 20 – 29 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.67 ตามลำดับ และมีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1– 4 ปี มากที่สุด จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 61.67 รองลงมาระยะเวลา 5 – 8 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 28.67 ระยะเวลา 8 ปี ขึ้นไป จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 และระยะเวลาน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.67 ตามลำดับ

5.1.2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของ สถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สพป.เชียงราย เขต 4 ในภาพรวม อยู่ใน ระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมในด้าน การบริหารงานทั่วไปมากที่สุด รองลงมา คือ วิชาการ การบริหารงานบุคคล และงบประมาณ ตามลำดับ สามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

5.1.2.1 ด้านวิชาการ ในภาพรวมคณะกรรมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการให้ ข้อมูลเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการรับประเมิน จากภายนอกอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ให้ความเห็นชอบเรื่องการวางแผนงานด้าน วิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา และให้ความเห็นชอบกรณีที่สถานศึกษานำเอารายวิชาพิเศษมาเพิ่มหรือปรับใช้ในหลักสูตร สถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามลำดับ

5.1.2.2 ด้านงบประมาณ ในภาพรวมในภาพรวมคณะกรรมการมีส่วนร่วมอยู่ ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปน้อย พบว่า คณะกรรมการ มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาอยู่ในมีค่าเฉลี่ย มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ให้ความเห็นชอบการจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรร งบประมาณ ให้ความเห็นชอบการจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณ เพื่อเสนอต่อ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความเห็นชอบการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน ของสถานศึกษา และการให้ความเห็นชอบการขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณตามลำดับ

5.1.2.3 ด้านบริหารงานบุคคล ในภาพรวมคณะกรรมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการกำกับ ดูแลการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการตามที่คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดกำหนดมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับอัตรากำลังของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อเสนอ ก.ค.ศ. ของเขตพื้นที่พิจารณา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันกับการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา

5.1.2.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป ในภาพรวมคณะกรรมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การให้ความเห็นชอบการรับนักเรียน การให้ความเห็นชอบการวางแผนการบริหารงานการศึกษา และการให้ความเห็นชอบเสนอความเห็นเกี่ยวกับ เรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา ตามลำดับ

5.13 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สพป.เชียงราย เขต จำแนกตามระดับการศึกษา อายุ ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

5.1.2.5 คณะกรรมการที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ คณะกรรมการที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนแตกต่างกัน

5.1.2.6 คณะกรรมการที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5.1.2.7 คณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกัน มีส่วนร่วมในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนี้

1) คณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานน้อยกว่า 1 ปี กับระยะเวลา 1 – 4 ปี และคณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อยกว่า 1 ปี กับระยะเวลา 5 – 8 ปี มีส่วนร่วมในด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) คณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานน้อยกว่า 1 ปี กับระยะเวลา 1 – 4 ปี คณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อยกว่า 1 ปี กับระยะเวลา 5 – 8 ปี และคณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อยกว่า 1 ปี กับ 8 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านการงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) คณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานน้อยกว่า 1 ปี กับระยะเวลา 1 – 4 ปี และคณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อยกว่า 1 ปี กับระยะเวลา 5 – 8 ปี มีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4) คณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานน้อยกว่า 1 ปี กับระยะเวลา 1 – 4 ปี และคณะกรรมการที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อยกว่า 1 ปี กับระยะเวลา 5 – 8 ปี มีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2 อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับส่งเสริมสนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายตามการบริหารงานในโรงเรียน 4 ด้าน คือ วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ดังนี้

5.2.1 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับส่งเสริมสนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สพป.เชียงราย เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ 1) วิชาการ 2) งบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารงานทั่วไป แสดงให้เห็นว่า ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตราที่ 40 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตราที่ 38 โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน กิจการของโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน มีความชัดเจน รวมถึงได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานที่จะต้องขอเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ในแต่ละงานเพื่อให้โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับ พิกรี แก้วนวล (2560) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก

5.2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สพป.เชียงราย เขต 4 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านคณะกรรมการที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ คณะกรรมการที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนแตกต่างกันกับคณะกรรมการที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับ สุนิรัตน์ จันทราวัฒน์กุล (2561) ซึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สพพ. เชียงราย เขต 4 ที่มีอายุต่างกัน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านคณะกรรมการที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ คณะกรรมการที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับกับ ฟิกรี แก้วนวล (2560) พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีอายุที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัด สพพ. เชียงราย เขต 4 ที่มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน คณะกรรมการที่มีระยะเวลาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งขัดแย้งกับ อัจฉรา จงดี (2560) พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการวิจัยมีข้อเสนอแนะที่จะนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

5.3.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปศึกษาวิเคราะห์ เพื่อนำไปปรับใช้กับการเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษามากที่สุดต่อไป

5.3.1.2 การดำเนินงานของสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมมากที่สุดในทุกด้านและทุกประเด็น เพื่อให้เป็นการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 40

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียน

5.3.2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). **คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2564. (2564). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 138 ตอนที่ 27 ก หน้า 3 – 8.
- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (2550). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 124 ตอนที่ 24 ก หน้า 29 – 35.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). **การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทราณี สงวนนาม. (2553). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่3. นนทบุรี : บุ๊คพอยท์.
- บุญญฤทธิ์ ระพันธ์. (2561). **การมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา.**
- ประยูร อัครบวร ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน และกลมทิพย์ ศรีหาเศษ. (2553). **การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัญญาผล ไพโรหลวง. (2565). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโสมสำราญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์ 7(1), หน้า 111-126.**
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก หน้า 3 – 18.
- พัชรินทร์ คุณณะรา และอุไร สุทธิแย้ม. (2565). **บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1. Journal of Roi Kaensarn Academi. 7(7), หน้า 238-255.**
- ฟิกรี แก้วนวล. (2560). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียน ขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.**
- รุ่ง แก้วแดง (2542). **ปฏิวัติการศึกษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน จำกัด (มหาชน).

- วนิดา พรหมจักร และ กฤษณก ดวงชาทม. (2566). แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดมหาสารคาม เขต 1. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 17(2), หน้า 17-34.
- ว่าที่ร้อยตรีหญิงนารีรัตน์ ปันดี. (2566). การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ. วารสารวิจัยนวัตกรรมการศึกษาและเทคโนโลยี. 1(3), หน้า 91-99.
- วินัย ดิสงส์. (2550). การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่1 : กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์พิธารอักษร จำกัด.
- ศิริพร จันทะศรี และกิจพิณฐ อุสาโห. (2567). การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่ม หนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วารสารวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, (4)1, หน้า 259-270.
- สนธิรัก เทพเรณู, อรพินธ์ สอนสดับ และประสิทธิ์ สาหร่ายสุวรรณ. (2548). การบริหารจัดการศึกษา ตามยุทธศาสตร์ ใหม่ของการพัฒนาระบบราชการ. พิมพ์ครั้งที่1. นครปฐม : สถาบันพัฒนา ผู้บริหารการศึกษา.
- สมยศ นาวิการ. (2545). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2566). การมีส่วนร่วม. สืบค้น 14 กุมภาพันธ์ 2567. จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การมีส่วนร่วม>.
- สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. (2548). หลักการจัดการศึกษายุคใหม่. พิมพ์ครั้งที่1. นครปฐม : สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.
- สุนิรัตน์ จันทรานูวัฒน์กุล. (2561). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการ บริหาร การศึกษาของกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). คู่มือการดำเนินงานของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2562. พิมพ์ครั้งที่1 : สำนักพิมพ์แมทซ์พอยท์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2560). การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม : เทคนิควิธี และการนำไปสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

- อนุพงศ์ วงศ์เหิม วสันต์ชัย กากแก้ว และประภาพร บุญปลอด. (2565). การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, (พฤษภาคม-สิงหาคม). ปีที่7 ฉบับที่ 2 (2565), 1481-1494 .
- อรรถัย กักพล. (2552). **คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ส เจริญการพิมพ์.
- อัจฉรา จงดี.การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรีระยองและตราด. (2560) วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อัญชลี สาลิกานนท์. **รูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในทศวรรษหน้า**. (2565). วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Stephen Korutaro Nkundabanyanga, Venancio Taurigana and Moses Muhwezi. (2015). **Governing boards and perceived performance of secondary schools: Preliminary evidence from a developing country**. International Journal of Public Sector Management, 28(3). 221-239.
- Yamane, Taro.(1967). **Statistics, An Introductory Analysis**, 2nd Ed., New York : Harper and Row.
- Yolcu, Huseyin. (2011). Decentralization of Education and Strengthening the Participation of Parents in School Administration in Turkey: What Has Changed?. **Educational Sciences: Theory and Practice**. 11(3). 1243-1251.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการ
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

คำชี้แจง :

1. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
 2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
 3. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามครบทุกข้อและตอบตรงตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการนำผลการวิจัยมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ขอขอบคุณคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ทุกท่านที่ได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

นางสาวสุรวิวรรณ พองอินทร์

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการ
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรีขึ้นไป

2. อายุ

☐ 20 – 29 ปี

☐ 30 – 39 ปี

☐ 40 ปี ขึ้นไป

3.ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

☐ น้อยกว่า 1 ปี

☐ 1 – 4 ปี

☐ 5 – 8 ปี

☐ อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

คำชี้แจง : แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มี
โครงสร้างคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของ
สถานศึกษา ประกอบด้วยงาน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล
และด้านการบริหารงานทั่วไป โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการมีส่วนร่วมที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5 คะแนน หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก

3 คะแนน หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย

1 คะแนน หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ที่	การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
ด้านวิชาการ						
1.	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการรับประเมินจากภายนอก					
2.	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบเรื่องการวางแผน งานด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา					
3.	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบกรณีที่สถานศึกษา นำเอารายวิชาพิเศษมาเพิ่มหรือปรับใช้ในหลักสูตร สถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน					
ด้านงบประมาณ						
4	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบ เรื่องการจัดทำ แผนงบประมาณ และคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบเรื่องการจัดทำ แผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยตรง					
6	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบ เรื่องการขอโอน และการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ					
7	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบเรื่องการระดม ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา					
8	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบเรื่องการจัดหา ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา					

ที่	การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
การบริหารงานบุคคล		5	4	3	2	1
9	ท่านมีส่วนร่วมในการกำกับ ดูแลการบริหารงานบุคคล ในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการตามที่คณะกรรมการ ศึกษาธิการจังหวัดกำหนด					
10	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับ อัตรากำลังของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาเพื่อเสนอ ก.ค.ศ. เขตพื้นที่พิจารณา					
11	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการ บริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาในสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา					
ด้านการบริหารงานทั่วไป						
12	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบเรื่องการวาง แผนการบริหารงานการศึกษา					
13	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบเรื่องการรับ นักเรียน					
14	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบ เรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา					
15	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบ เรื่องการระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา					

ขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เชิงราย เขต 4

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ตอนที่ 1						
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ตอนที่ 2						
การมีส่วนร่วมด้านวิชาการ						
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
การมีส่วนร่วมด้านงบประมาณ						
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	2	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
การมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานบุคคล						
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
การมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานทั่วไป						
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ดร.สุชาติ ใจภักดี การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (ก.ศด.)
 บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
 อาจารย์ประจำสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
2. ดร.อินทิรา มุงเมือง ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.)
 สาขาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยนอร์ท - เชียงใหม่
 อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาการบริหารการศึกษา
 สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
3. ดร.ยุพิน บุญประเสริฐ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (ก.ศด.)
 สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยพะเยา
 ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ – สกุล

1.1 นางสาวสุวีวรรณ ฟองอินทร์

1.2 Mrs.Sureewan Fongin

2. ตำแหน่งทางวิชาการ

นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ

3. ตำแหน่งทางการบริหาร

ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

4. ที่อยู่ติดต่อได้

บ้านเลขที่ 383 หมู่ที่ 12 ตำบลเวียง

อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

รหัสไปรษณีย์ 56000

โทรศัพท์มือถือ 0813555014 อีเมล malangopor@gmail.com

5. วุฒิการศึกษา

ศึกษาศาสตรบัณฑิต (คณิตศาสตร์)

6. สาขาวิชาที่เชี่ยวชาญ

คณิตศาสตร์